

Cukrovkářům budou s jídelníčkem přímo v ordinaci diabetologa radit nutriční terapeuti. Na pojišťovnu

7.9.2023 - | Všeobecná zdravotní pojišťovna ČR

Všeobecná zdravotní pojišťovna (VZP) oznámila, že příští rok začne proplácet některým pacientům s cukrovkou konzultace nutričních terapeutů. Podmínkou je, aby terapeuti pracovali přímo v ordinacích vybraných diabetologů.

Novinka přinese podstatnou změnu v péči o nemocné. Nutriční terapeuti dosud působili především v nemocnicích, nově se ve vyšší míře zapojí také do ambulantní péče. Navíc konzultace u nich budou mít pacienti hrazené, takže nebudou platit nic ze svého. „*Jde o významný pokrok, který otevírá v diabetologii zcela nové možnosti,*“ říká Martin Prázný, předseda České diabetologické společnosti.

To, zda lékař nutričního terapeuta zaměstná, či nikoliv, bude na něm. Zapojení do nového projektu je pro lékaře i nutriční terapeuty, stejně jako pro pacienty, **dobrovolné**.

Podoba nové hrazené služby

Novinku VZP spustí od Nového roku. Bude mít podobu **rozšíření služeb již stávajících diabetologických ordinací**. Pojišťovna chce takto upravit smlouvy 80 diabetologickým ordinacím. V budoucnu by měl mít každý okres minimálně jednu, kde spolu s lékařem a zdravotní sestrou bude působit i nutriční terapeut. „*Ambulance proto zvládnou širší spektrum činností zaměřených nejen na analýzu pacientova těla a jeho stravovacích návyků, ale také umožní terapeutickou intervenci v jeho životosprávě,*“ podotýká Martin Prázný.

Nutriční terapeuti budou pacientům k dispozici **v ordinačních hodinách**. Zda pokryjí celou ordinační dobu, nebo jen část z ní, záleží na tom, jaký pracovní úvazek si lékaři s nimi sjednají. VZP si ale při upravování smlouvy s ordinací klade podmínku, aby v ní terapeuti pracovali přinejmenším na poloviční úvazek.

Které ordinace budou mít nárok na proplácení práce nutričních terapeutů ze strany VZP:

- Musí mít v péči alespoň 500 pacientů, kteří jsou pojištěnci VZP,
- zkušenost s kontinuálním monitoringem glykémie a inzulinovými pumpami,
- možnost stahování dat z glukometrů a se vzdáleným monitorováním dat,
- návaznost na centrum abariatrické a metabolické chirurgie,
- vybavení bioimpedační metodou pro stanovování složení těla z tuků, svalů a vody,
- software pro monitorování sledovaných parametrů, např. glykémie či antropometrických parametrů.

Pro koho je určena

Hrazená novinka je určena pouze pro **pacienty s cukrovkou**. Ale ne pro všechny. Nárok na hrazenou nutriční terapii budou mít od roku 2024 pouze ti:

- s nově diagnostikovanou cukrovkou 2. typu v předchozích šesti měsících,
- s nasazenou injekční léčbou,
- s diabetem a BMI > 30 kg/m²,
- s chronickým onemocněním ledvin,
- s vysokým a velmi vysokým kardiovaskulárním rizikem,
- kteří mají také další onemocnění vyžadující úpravu jídelníčku (např. dna, celiakii aj.),
- kteří mají také poruchu příjmu potravy (a jsou v péči psychologa),
- kteří jsou léčeni v režimu flexibilního dávkování inzulínu,
- s neuspokojivou kompenzací diabetu charakterizovanou hodnotou HbA1c > 53 mmol/mol.

Zatím jde jen o **klienty VZP**, protože ostatní zdravotní pojišťovny se ještě nevyjádřily, zda ji také budou hradit, nebo nikoliv. A pokud ano, tak za jakých podmínek. Nicméně existuje předpoklad, že konzultace nutričního terapeuta, pokud se osvědčí, postupně začnou proplácet také, takže by bezplatné služby těchto specialistů měly být v budoucnu dostupné vyššímu počtu nemocných. Režim úhrad se ale u dalších pojišťoven může od VZP lišit.

VZP předpokládá, že péči navíc zaplatí opakovaně jen motivovaným pacientům, kteří jsou ochotní se na změně své životosprávy podílet a alespoň zčásti jí dosáhnout.

Pokud snaha na straně pacienta bude, ale výsledky hned nikoliv, nevadí. Pokud ale pacient bude doporučení specialisty ignorovat, lékař a zdravotní pojišťovna mu opakovanou možnost nutriční terapie nedají.

„Zdravotní pojišťovna bude u pacientů na nutriční terapii sledovat, do jaké míry se jim daří doporučený režim naplňovat a zda u nich díky tomu dochází ke zlepšení sledovaných hodnot,“ uvádí VZP v tiskové zprávě. Mezi **kritéria úspěšnosti** terapie se tak řadí např. redukce tělesné hmotnosti alespoň o pět procent u obézních pacientů, zlepšení kompenzace diabetu (pokles hodnoty glykovaného hemoglobinu), zlepšení hladiny glukózy v krvi po jídle nebo snížení výskytu hypoglykemií.

Jak bude terapie vypadat

V tuto chvíli službu VZP nastavila tak, že proplatí na jednoho pacienta **čtyři konzultace za půl roku**. Respektive pacientovi a terapeutovi na ně dává až jeden rok.

Pokud se spolupráce osvědčí a přinese prokazatelné zlepšení zdravotního stavu, může pacient cyklus konzultací na vrub veřejného zdravotního pojištění zopakovat. Nejdříve ovšem **po roce**.

Jedna nutriční konzultace by měla trvat zhruba **30 až 40 minut**. To, zda bude spojena s kontrolou u diabetologa, nebo na ni bude muset pacient přijít zvlášť, bude záležet na tom, jak si to nastaví lékař, u něž se nemocný s diabetem léčí.

Už na první schůzce si nejspíš pacient přinese rozpis svého obvyklého **jídelníčku**. Ideálně půjde o záznam toho, co jedl, po dobu jednoho týdne. *„Určitě budeme chtít znát hodnoty či data z **glukometru**. Ideální by bylo, kdyby nutriční terapeut díky datům sdíleným s lékařem viděl v počítači také hodnoty **laboratorních vyšetření**,“* vysvětluje klinická nutriční terapeutka Aneta Hásková, která na zavedení novinky spolupracuje s Českou diabetologickou společností.

Přesná podoba konzultací se ale bude u každého pacienta lišit, protože terapie je vždy šitá přímo na míru. *„Určitě ale nebude vypadat tak, že pacient dostane letáček a půjde domů,“* říká v nadsázce Aneta Hásková. Podle ní je péče od nutričního terapeuta na rozdíl od výživových poradců kvalifikovaná. Navíc nutriční terapeut je zdravotník s jasně vymezenými kompetencemi zákonem a je

zvyklý a oprávněný pracovat třeba i s chronickými pacienty.

Podle ní by pacienti měli najít odvalu a zkusit alespoň jedno sezení. *„Nepracujeme na bázi zákazů a striktních diet, ostatně to by ani dlouhodobě nefungovalo. A třeba bude pacient na první konzultaci mile překvapen tím, že vše je věcí dohody a kompromisu. Stačí nemít extrémní cíle a nebýt na sebe přísný,“* dodává klinická nutriční terapeutka.

Odborník pacientům dokáže vyvrátit třeba i některé myty, s nimiž se mohli setkat a zbytečně jsou jimi omezováni. Třeba že při cukrovce nesmí jíst banány, natož odpoledne a večer. Nebo že jedinou příčinou vzniku je to, že jíme moc cukru. *„Přitom příčinou není to, že by člověk extrémně cukroval. Je to metabolické onemocnění, které se ve finále týká primárně tuků,“* dodává Aneta Hásková.

Vysvětlivky: ZUM = zdravotnické prostředky, ZULP = zvlášť účtované léčivé přípravky, LP = léčivé přípravky, PZT = prostředky zdravotnické techniky

Graf ukazuje, jak za posledních deset let stouply náklady na léčbu pojištěnců VZP s diabetem. Loni už se začaly přibližovat deseti miliardám korun.

V praxi až za několik měsíců

Aby lékaři mohl pojišťovně práci nutričního terapeuta vykazovat, nově pro něj musí najít ve své ordinaci **prostor**. Ordinaci musí také nově **dovybavit**, a to přístroji i počítačovým programem. *„Předpokládáme, že náklady na zavedení této nové zdravotní služby se budou pohybovat kolem čtvrt milionu korun na jednu ordinaci,“* řekl pro Vitalia.cz Martin Prázný. Úhrada od pojišťovny je ale dle něj nastavena tak, aby byla dostatečnou motivací pro to změny v části ordinací udělat.

Jak nutriční terapeut, tak diabetolog navíc za sebou budou muset mít **kurzy diabetologické společnosti**, aby poskytování této služby bylo jednotné napříč ČR. První z nich vypíše odborná společnost na konci letošního roku, nejspíš v listopadu.

<https://www.vzp.cz/o-nas/aktuality/cukrovkarum-budou-s-jidelnickem-primo-v-ordinaci-diabetologa-radit-nutricni-terapeuti-na-pojistovnu>